בכל מערבין פרק שלישי עירובין לב.

מסורת הש"ס

(א) מנחות פח., ב) [ר"ה ג. מנחות פח. סוכה מז.], ג) [הא דהכא דוקא לענבר ולענל נבי עומר שני מחצות ע"י תוס' חגיגה כח. ד"ה האומן וכו' תוס' שבתות לח: ד"ה טבול], ד) פסחים ל:, ה) [לעיל ל: וש"נ], ו) [פסחים ט. וש"נ], ז) [מנחות כז: ע"ש], ח) [ל"ל לא יאמר].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אבל אמר וכו' לענבר ולאי אלא דמאי דהא אמרינן שמא הנותן עישר אלא יפרש ואבל הוא: (ב) תוס' ד"ה רב ששת וכו' אבה אמה סתם ומת שלרחו אמר בכל הגבים: (ג) בא"ד לא היה צריך לחזקה ב"ד בהיים:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה תאנים מתאנתי וכו' בשל תורה. עי' לקמן דף לי ע"ב תוס' ד"ה מאן הא תנא:

מוסף רש"י

שאין בית דין מתעצלין בו. מלהקריבו קרום חלות (סוכה מא:). עד שיבלו כל מעות שבשופר. שופר היה שם שכתוב עליו קיבון, ופשה שם עליה לידה, וכן כל מחוסרי כפרה, מכיתין מעות ונותנין לתוכו, ודמי הקיבון קלוכין היו, ואוכלים בקדש לענב ויומכין על מחקת ב"ד של כהנים שאין עומדין מפש עד שיבלו כל מעות לאחו שוכר, כדי שלא יאכלו מחוסרי כפרה בקדשים (פסחים צ:). שלא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף. מן שאינו סמוך לו, כגון (ביצה לב:) אין מקיפין שמי מכיות, וכמו (נדה עח:) מקפת ויקוצ לה פס, לשון מקריב ומגיבן זה לזה, ואסור לאחר לפרש ממה שאין לפניו על מה שלפניו, דשמא לאחו שהוא סוכך עליו אינו כעין, שנאכל לו גרקב, ומשלא שאין אומר כלום ואוכל עצלים (חולין ז:) ואם עשה עשוי (גיטין ל:).

רבינו חננאל

אמר רב נחמן בשל סופרים שאמרינן חזקת שליח עושה שליחותו, אבל בשל תורה עד שיתברר שעשה שליחותו. ורב ששת אמר אחר זה ואחד זה חזקת שליח עושה שליחותו. אמר רב ששת מנא אמינא לה דתנן במנחות משקרב העומר מותר החדש מיד, והרחוקין מחצות היום ואילך, ופשוטה היא. ורב ששת בית דין אין מתעצלין ושרי מחצות היום אבל נבי שליח כל היום, יתר מזה אמרינן חזקת שליח עושה שליחותו. אמר רב ששת מנא אמינא לה דתניא באשה שיש עליה לידה או זיבה מביאה מעות לקינה ונותנת בשופר וטובלת ואוכלת בקדשים לערב. מאי טעמא לאו משום דאמרינן חזקת שליח עושה שליחותו. ודהי רב נחמן ואמר התם כדרב שמעיה דאמר חזקה אין ב"ד

בשל סופרים. סמכינן אחזקת שליח דאי נמי לא עביד לא חמיר איסורא כגון עירובי תחומין: **הרחוקין.** מירושלים שאינן יודעין אם עדיין קרב העומר מותרין מחצות היום. אלמא סמכינן אכהנים שהן שלוחינו ועבדי שליחותייהו ומקרבי ליה: **הסם לדקתני טעמא כו'.** ואכי דינא סמכינן אכל אשליח בעלמא לא: **שליח כולי יומא.** נטרייה ומכי מטא לאוכלא סמכינן עליה דודאי לא עבר היום עד שאמר הבטאתו: **מעות.** דמי שתי תורים: **ונותנת בשופר.** שכתוב עליו קיבון שם נותנין מעות קיבי תוכה כדתנן בשקלים (פ"ו משנה ה) י"ג שופרות כו': **ומובלת.** דתנן (חגיגה דף כא.) האומן והממוסר כפורים לריכין טבילה לקודש: **ואוכלת בקדשים לערב.** אלמא חזקה כהנים עושין שליחותן הואיל והלבר תלוי בהן שהנשים סומכות עליהן שלא יעבור היום עד שיקנו קיבון בכל מעות שבאותו שופר ויקריבו כדי שלא יאכלו הנשים קדשים בטומאת הגוף [1] שהוא בכרת: **ורב נחמן.** אמר לך הא נמי חזקה דבי דינא הוא: **לא ולקט לך תאנים מפאנתי.** ולא נתן מדה לגלקיטתו: **אוכל.** המלקט מן הגלקטות: **ערלי.** בלא מעשר וכשבא לאכלן קבע מעשרן ודאי מעשרות ולאין תרומה גדולה וכל דיני הפרשה שאין ספק לומר שמא בעל הבית עישר עליהן ממקום אחר דהא לא ידע כמה ליקט: **אכל אמר לו מלא לך כלכלה זו.** הואיל ונותן זה יודע כמה לוקט יש לומר שמא זה הנותן חושש שמא יסמוך עליו שיתן לו דבר היתר ומעשר עליהן ממקום אחר הילכך מלקט זה אוכל מהן ערלי בלא מעשר וכשבא לאוכלן קבע אין לריך לעשרן ודאי אלא דמאי [2] יפרש ויאכל הוא בעצמו המעשרות של לוי ושל עני כשאר לוקח פירות מעם הארץ שמחזיקן בספק מעושרין אף אלו בספק מעושרין הן ותומת דמאי עליהן: **כד"ת.** דספק הן ודמאי מיהא בני אפרושי: **בעם הארץ.** שהנותן עם הארץ הוא ואינו חושש בלפני עור: **אכל באכר.** ודאי מעושרין הן ואין לריך לעשרן אפילו דמאי: **רשב"ג אומר כד"ת.** דבני דמאי בזמן שהנותן עם הארץ ומשוך לתרום שלא מן המוקף: **אכל.** היה הנותן מכר לא יאכל קבע הלוקט עד שיעשרם מעשרות ודאי: רבי בנו של רשב"ג הוה: **ואל יאכילו לעמי הארץ עבלים.** לקמן מפרש הי מיהו עם הארץ: **לא נחשדו.** לתרום שלא מן המוקף הא לאו הכי ודאי הוה סמכינן על בעל הבית זה שהוא שליח על כך שמוטל עליו לעשר מה שהוא נותן ואל יאכיל איסור לעם הארץ: **מפחם ידו.** דהואיל ופירי דידיה הוא עליה דידיה רמי וחייש ללפני עור אכל שליח דקביל עליה מחבירו איכא למימר דמייאש ולא עביד דסבר ההוא לא סמיך עלי: **מי ניים לך.** לעשורי ספק הא עם הארץ חבריה מהימן ליה טפי מינך: **ריפא.** דקתני מעשרן דמאי בעם הארץ דקאמר ליה לאכר סיפא כו' והכי קאמר כמה דברים אמורים דלוקט לריך לעשרן דמאי דבעם הארץ שאמר לו לאכר לקט דאיכא לספוקי אי עשר עליהו האי בעל הבית אי לא אכל נאכר אחר שמע ממנו אוכל ואינו לריך לעשר דמאי דודאי כיון דנותן אכר ולוקט עם הארץ חייש הנותן דלא ליכליהו בטבליהו ותורם אף אלא מן המוקף דמוטב יאשדו אכרים כו': **איסורא** יאכילו לעמי הארץ טבלין, בעל התאינה שהוא התורם עם הארץ הוא, והמלקט ואוכל הוא האכר. **ואוקמה רבינא,** רישא בעם הארץ דאמר לאכר לפיכך מעשרין דמאי. סיפא באכר שאמר לעם הארץ ואכר אחר שומע, ר' סבר

בשל סופרים חזקה שליח עושה שליחותו ורב ששת אמר אחד זה ואחד זה חזקה שליח עושה שליחותו א"ר ששת מנא אמינא לה דתנן [3]**משקרב העומר הותר החדש מיד** [4]**והרחוקים מותרים מחצות היום ואילך והא חדש דאורייתא הוא וקתני הרחוקים מותרין מחצות היום ואילך לאו משום חזקה שליח עושה שליחותו ורב נחמן התם כדקתני טעמא לפי שיודעין שאין בית דין מתעצלין בו ואיכא דאמרי אמר רב נחמן מנא אמינא לה דקתני טעמא לפי שיודעין שאין ב"ד מתעצלין בו ב"ד הוא דלא מתעצלין בו הא שליח מתעצל בו ורב ששת אמר לך ב"ד עד פלגיה דיומא שליח כולי יומא אמר רב ששת מנא אמינא לה** [5]**דתניא האשה שיש עליה לידה או זיבה מביאה מעות ונותנת בשופר וטובלת ואוכלת בקדשים** [6]**לערב מאי טעמא לאו משום דאמרינן חזקה שליח עושה שליחותו ורב נחמן התם כדרב שמעיה** [7]**דאמר רב שמעיה** [8]**חזקה אין ב"ד של כהנים עומדים משם עד שיכלו כל מעות שבשופר אמר רב ששת מנא אמינא לה דתניא האומר לחבירו צא ולקט לך תאנים מתאנתי אוכל מהן עראי ומעשרן ודאי מלא לך כלכלה זה תאנים מתאנתי אוכל מהן עראי ומעשרן דמאי** [9]**במה דברים אמורים בעם הארץ אבל בחבר אוכל ואינו צריך לעשר דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר במה דברים אמורים בעם הארץ אבל בחבר אינו אוכל עד שיעשר לפי** [10]**שלא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף אמר רבי נראין דברי מדברי אבא מוטב שיחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף ולא יאכילו לעמי הארץ טבלים עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר נחשדו ומר סבר לא נחשדו אבל כולי עלמא חזקה שליח עושה שליחותו ורב נחמן התם כדרב חנינא חוזאה** [11]**דאמר רב חנינא חוזאה חזקה הוא על חבר שאינו מוציא דבר שאינו מתוקן מתחת ידו אמר מר במה דברים אמורים בעם הארץ אבל בחבר אוכל ואינו צריך לעשר דברי רבי האי עם הארץ דקאמר ליה למאן אילימא דקאמר לעם הארץ חבריה מעשרן דמאי מי ציית אלא בעם הארץ דקאמר ליה לחבר אימא סיפא נראין דברי מדברי אבא מוטב שיחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף ואל יאכילו לעמי הארץ טבלין עמי הארץ מאי בעי התם אמר רבינא** [12]**רישא בעם הארץ שאמר לחבר סיפא בחבר שאמר לעם הארץ וחבר אחר שומעו רבי סבר**

מדרבנן ורב נחמן מודה דבשל סופרים חזקה שליח עושה שליחותו כיון דעיקר שם מעשר מן התורה חשיב לה * כשל תורה: ולא לעשרן דמאי בעם הארץ שאמר לו לחבר לקט לריך לעשרן דמאי בעם הארץ לגמרי דמייאש ולא עביד דסבר ההוא לא אכל נחבר אחר שמע ממנו אוכל ואינו לריך לעשר דמאי דודאי כיון דנותן חבר ולוקט עם הארץ חייש הנותן דלא ליכליהו בטבליהו ותורם אף אלא מן המוקף דמוטב יאשדו חברים כו': **איסורא** יאכילו לעמי הארץ טבלין, בעל התאינה שהוא התורם עם הארץ הוא, והמלקט ואוכל הוא האכר. **ואוקמה רבינא,** רישא בעם הארץ דאמר לאכר לפיכך מעשרין דמאי. סיפא באכר שאמר לעם הארץ ואכר אחר שומע, ר' סבר

רב ששת אמר חזקה שליח עושה שליחותו. הרב רבינו שמשון מפוליירי"ל פוסק כרב ששת דבה"ג פוסק דהלכה כרב נחמן בדיני וכרב ששת באיסורי ולר"ת נראה דהכא הלכה כרב נחמן דבפ' התקבל (גיטין דף סד.) אמר בעל אמר לגירושין ובלים אמר לגירושין והיא אומרת נתן לי ואבד אין דבר שבערוה פחות מעדים ופירך מהא דאמר האומר לחבירו לא וקדש לי אשה קחם (ב) אסור בכל הנשים שבעולם אלמא חזקה שליח עושה שליחותו ומשני ה"מ לאומרת אבל לקולא לא ובפ"ק דחולין (דף יב.) נמי מסיק לעולם אין חזקה שליח עושה שליחותו והאומר לשלוחו לא ותרום לי והלך ומלא תרום אין חזקתו תרום דילמא אינש אחרינא שמע ותרם ואע"ג דהתם רב נחמן קאמר לה מ"מ סליק הש"ס התם הכי וההוא דבעא מייה קיבלה ועוד דרב שמעיה דבסמוך סבר נמי כרב נחמן דלרב ששת לא היה לריך לחזקה (ג) כהנים ואומר ר"י דמכל זה אין ראיה דרב ששת נמי לית ליה חזקה שליח עושה שליחותו אלא במקום שאם לא יעשה שליחותו יבא המשלח לידי עבירה אם יסמוך עליו ולכך בגט אין השליח חושש ליתן גט והיא דחולין נמי אינו חושש לשמוט ולתרום שאם לא יתרום יראה המשלח שאינו תרום ולא אסיק אדעתיה שמא אחר יטמא ויתרום ודרב שמעיה נמי איכא למימר דלא אמר כדי ליתן טעם למה סומכין על הכהנים אלא לייאש דברי רב דאמר בפ' האשה (יבמות דף נ:) אין שוחטין חזוקין על טומא שרץ אף על גב דמקוה לפנינו דילמא פשע ולא טבל אבל שוחטין חזוקין על מחוסר כפורים ואע"ג דהוי נמי מחוסר מעשה דליכא למיחש דילמא פשע כדרב שמעיה והתם נמי מייתי לה: **הרחוקים** מותרין. אף על גב דע"כ לריכין להקריב משום מצות העומר מ"מ מייתי ראיה מהא דשרו לחוקין מחלות ואילך אף על גב דיש שהות כל היום אלא שממהרין לפי שיודעין שהרחוקין סומכין עליהן וכן גבי קיני זבה ויולדת אף על גב דמצווין להקריב בתוכו יום מיהא לא מיחייבי אי לאו משום שסומכות עליהן וחזקה שליח עושה שליחותו:

האומר לחברו **צא ולקוט לך.** בפרק לולב (סוכה דף לט.) גבי הלוקח לולב מחבירו בשביעית מגיה שם רש"י מעם הארץ משום דלא הוה קרי ליה חבירו ואין לריך להגיה דהכא מוקי לה בעם הארץ שאמר לחבר אע"ג דקתני לחבירו ובשבת פרק השואל (דף קנ.) אמר [13]אומר אדם לחבירו לא ושכור לי פועלים ומוקי לה בחבירו נכרי: **תאנים** מתאנתי. אף על גב דמעשר פירות אינו מודה דבשל סופרים חזקה שליח עושה שליחותו כיון דעיקר שם מעשר מן התורה חשיב לה * כשל תורה: ולא לעשרן דמאי בעם הארץ שאמר לו לחבר לקט לריך לעשרן דמאי בעם הארץ לגמרי דמייאש ולא עביד דסבר ההוא לא אכל נחבר אחר שמע ממנו אוכל ואינו לריך לעשר דמאי דודאי כיון דנותן חבר ולוקט עם הארץ חייש הנותן דלא ליכליהו בטבליהו ותורם אף אלא מן המוקף דמוטב יאשדו חברים כו': **איסורא** יאכילו לעמי הארץ טבלין, בעל התאינה שהוא התורם עם הארץ הוא, והמלקט ואוכל הוא האכר. **ואוקמה רבינא,** רישא בעם הארץ דאמר לאכר לפיכך מעשרין דמאי. סיפא באכר שאמר לעם הארץ ואכר אחר שומע, ר' סבר

עין משפט נר מצוה

סא א מיי' פ"י מהל' מחלות אסורות הלכה כ:
סב ב מיי' פ"ח מהל' מחוסרי כפרה הלכה יב:
ג [מיי' שם] סמ"ג עשין ד ה מיי' פ"י מהל' מעשר הלכה י:

רב נסים גאון

האשה שיש עליה לידה או זיבה מביאה מעות ונותנת בשופר. פי' שופר האמור כאן היא תיבה שמקבצין לתוכה מעות שלקינין. כמפורש במס' שקלים י"ג שופרות היו בהקדש וכתוב עליהן תקלין חדתין תקלין עתיקין. ולזה נתכוונו במסכת גיטין בפרק הגיזקין. והא שיפורא דמעיקרא כי רב יהודה ולבסוף כי רבה, ולבסוף כי רב יוסף, ולבסוף כי אביי. ולבסוף כי רבא.

רבינו חננאל (המשך)

של כהנים עומדין משם עד שיכלו כל מעות שבשופר. אמר רב ששת מנא אמינא לה דתניא האומר לחבירו צא ולקט לי תאנים מתאנתי אוכל מהן עראי ומעשרין דמאי, מלא לך כלכלה זו אוכל מהן עראי ומעשרין ודאי. במה דברים אמורים בעם הארץ, אבל חבר אוכל ואין צריך לעשר דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר לא יאכל עד שיעשר לפי שלא נחשדו חברים לתרום [שלא] מן המוקף. א"ר נראין דברי מדברי אבא, מוטב שיחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף, ואל יאכילו לעמי הארץ טבלא. ודייק רב ששת מינה ואמר עד כאן לא פליגי ר' [ו]אבא אלא בנחשדו. אבל כ"ע חזקת שליח עושה שליחותו, (וכמו) [וכיון] דאמר ליה לקט לי ודאי ליקט. ודהי רב נחמן הכי, לאו משום דחזקת שליח עושה שליחותו אלא כדרב [חנינא חוזאה] חזקה היא על החבר שאין מוציא דבר שאינו מתוקן מתחת ידו. לפיכך א"ר אם החבר אמר לעם הארץ ודאי החבר עישר עליהן מביתו, לפיכך אוכל עם הארץ ואין צריך לעשר. ואבוה א' [לא] נחשדו חברים לתרום מביתיה על מה שהוא בשדה. אמר מר במה דברים אמורים שמעשרין דמאי, בעם הארץ. האי עם הארץ אי לע"ה כמותו א"ל לקוט לי לא צייתא ליה לעשר כלל, לא ודאי ולא דמאי. אלא עם הארץ דאמר לחבר אותו חבר מעשר דמאי חייש שמא עם הארץ שא' לו לקט לי עשר עליהן מביתו, הוה ליה ספק לפיכך דמאי. אי הכי [הא ד]תנא רבי מוטב שיחשדו חבירים לתרום שלא מן המוקף ואל

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com